

Javaslatok a Berettyó vízgyűjtő alegységet érintő intézkedésekre

Vízfolyások, állóvizek és felszín alatti vizek állapotának javítása

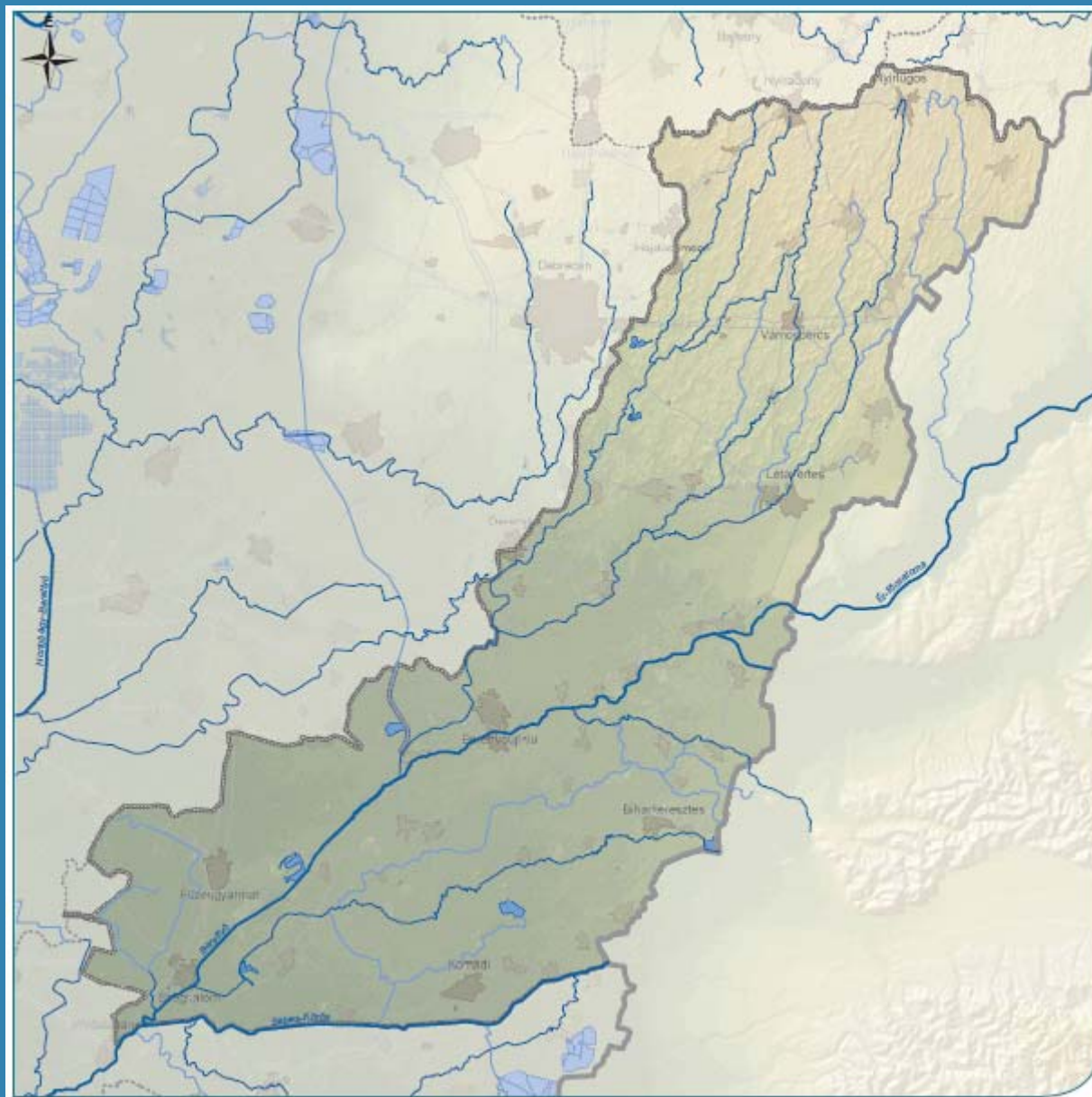
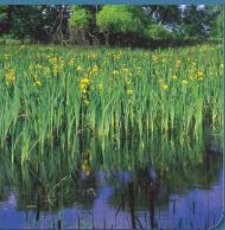
Előadó neve: Virág Margit
(VIZITERV Environ Kft)

"Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítése" (KEOP-2.5.0/A)

Berettyóújfalu, 2009. július 24.

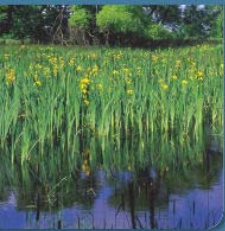

A Berettyó vízgyűjtő alegység

A vízgyűjtő alegység leírása

- Az alegység Hajdú-Bihar megye K-i felét foglalja el.
- Északon Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (Nyírlugos és Penészlek települések) határolja, keleti határa Románia, déli határa a Sebes-Körös, nyugati határa a Kati-ér, Kálló-ér és a Berettyó vízgyűjtőjének nyugati széle.
- Domborzatát több földrajzi, geológiai és vízföldtani tájegység tarkítja.

A Berettyó vízgyűjtő alegység vizei/I.

(felszíni és felszín alatti víztestek)

Vízfolyások

- Az alegység területén 15 db vízfolyás víztest került kijelölésre.

Állóvizek

- A kijelölt 7 db állóvíz víztest közül (néhány nagyobb mesterséges eredetű belvíztározó, ill. halastavak, valamint az Ártándi kavicsbánya tó)

Felszín alatti vizek

- Összesen 8 db felszín alatti víztest került kijelölésre: 3 db sekélyporózus, 3 db porózus és 2 db termál porózus víztest.

A Berettyó vízgyűjtő alegység vizei/II.

(jelentősebb felszíni és felszín alatti víztestek)

Főbb felszín alatti víztestek

A felszín alatti víztestek száma 6 +2 víztestrész:

- sp.2.8.2 jelű Sajó-Takta-völgy, Hortobágy sekély porózus
- p.2.8.2 jelű Sajó-Takta-völgy, Hortobágy porózus
- sp.2.6.1 jelű Nyírség déli rész, Hajdúság sekély porózus
- sp.2.6.2 jelű Hortobágy, Nagykunság, Bihar északi rész sekély porózus
- p.2.6.1 jelű Nyírség déli rész, Hajdúság porózus
- p.2.6.2 jelű Hortobágy, Nagykunság, Bihar északi rész porózus
- pt.2.4 jelű Északkelet-Alföld porózus termál
- pt.2.3 jelű Délkelet-Alföld porózus termál

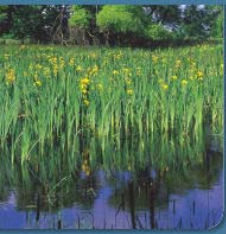
A Berettyó vízgyűjtő alegység vízrendszere

A Körösök vízgyűjtő területéhez tartozó Berettyó Romániában a Réz-hegység ÉK-i részén ered.

Fő vízfolyásai a Berettyó és az Ér-főcsatorna, a alegység a két folyó magyarországi vízgyűjtőjeként értelmezhető.

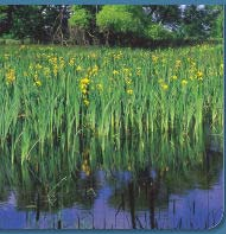
A Berettyó-menti területek természetes vizei az elhagyott régi folyómedrekben alakultak ki, melyeket csatornáztak és az egyes alrendszereket mesterséges csatornákkal, összekötötték.

Számos, határokkal osztott vízfolyás, víztest és hozzájuk kapcsolódó mellékvízfolyás alkotja a vízrendszer gerincét.

Földhasználatok

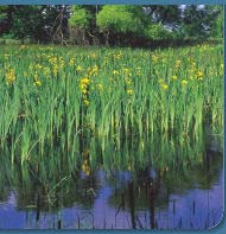
Művelési ág	km ²
Erdő	437,51
Gyep (legelő)	322,74
Gyep (rét)	88,62
Gyümölcsös	27,35
Kert	15,32
Kivett	285,03
Nádas	42,96
Szántó	1255,25
Szőlő	14,378
Halastó	0,803

Jelentős vízgazdálkodási problémák/I.

1. Vízfolyások és állóvizek szabályozottsága hidrológiai és morfológiai problémák

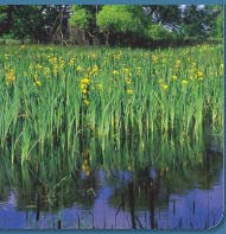
- hullámtéri tevékenység (7 víztestnél)
- hosszirányú szabályozottság az árvíz- és belvízvédelem miatt (11 víztestnél)
- rendezett mederforma (13 víztestnél)
- nem megfelelő fenntartás (8 víztestnél)
- jelentős belterületi szakasz (2 víztestnél)
- belvízelvezetés, öntözés miatt problémák a vízjárásban (9 víztestnél)

Jelentős vízgazdálkodási problémák/II.

1. Vízfolyások és állóvizek szabályozottsága hidrológiai és morfológiai problémák

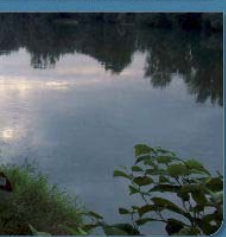
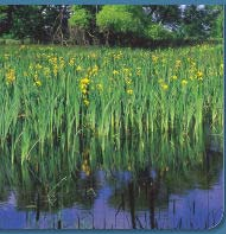
- A Berettyón és az Ér-főcsatornán az árvíz- és belvízvédelem érdekében az elmúlt 150 évben végzett műszaki beavatkozások megváltoztatták a vízfolyások hidromorfológiai állapotát.
- A töltések elvágták a folyóktól az árterületek jelentős részét, ezért azok keresztirányú akadályt képeznek az élőlények vándorlásában. A mentett oldali holtágaknak megszűnt a kapcsolata a folyókkal. Az egykori ártereken a vizes élőhelyek és vízigényes vegetáció visszaszorult, az egykor kiterjedt lápok, mocsarak, vizenyős rétek és morotvák helyét napjainkra szántóföldek váltották fel.
- A Bihari-síkon a hidrotechnikai beavatkozások miatt a Berettyó és valamennyi mellékága ma már mesterséges csatornára emlékeztet.

Jelentős vízgazdálkodási problémák/III.

2. Tápanyag és szervesanyag terheléssel kapcsolatos problémák

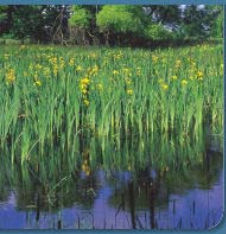
- kommunális szennyvízbevezetés (4 víztestnél)
- kommunális hulladéklerakók terhelései (2 víztestnél)
- diffúz mezőgazdasági terhelés (5 víztestnél)
- diffúz település terhelések (4 víztestnél)
- állattartó-telepek szennyezései (9 víztestnél)
- szennyezett FAV, alaphozam (3 víztestnél) .

Jelentős vízgazdálkodási problémák/IV.

2. Tápanyag és szervesanyag terheléssel kapcsolatos problémák

- **Berettyó folyó:** A romániai részen a folyóra nehezedő terhelés mellett, hazánkban is több település tisztított szennyvizének is befogadója.
- **Ér-főcsatorna:** Az Ér-főcsatorna vízminőségét alapvetően a határon túli, általunk nem pontosan ismert tényezők befolyásolják. A belvizekkel érkező, valamint a bevezetett szennyvizek tápanyagtartalma miatt az elnövényesedés általánosan jellemző.

Jelentős vízgazdálkodási problémák/V.

3. Sótartalommal és hőterheléssel kapcsolatos problémák

Termálvíz-bevezetés 3 vízfolyás víztestbe, a Kálló-érbe, a Kutas-, az Ölyvös-, a Kődombszigeti-főcsatornába és a Szöcsköd-Komádi csatornába történik.

4. Veszélyes anyagokkal kapcsolatos problémák

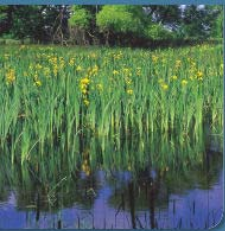
- Több ipari üzem található a román részen a Berettyó közvetlen közelében. A Berettyószéplakon lévő olajfinomító 1995-ben jelentős olajszennyezést okozott a folyón.
- A hazai szakaszon a folyót keresztező több olaj- és gázvezeték potenciális kockázatot a szennyezés tekintetében.

Jelentős vízgazdálkodási problémák/VI.

Felszín alatti vizek

1. Mennyiségi problémák

- A Dél-Nyírség felszín alatti víztest előzetesen kockázatos besorolású.
- Az elszaporodott magánkutak vízkivétele jelentős.
- Természeti ok: kevesebb csapadék, műszaki ok: a belvízlevezető csatornákon végzett gyors lefolyást eredményező hidromorfológiai beavatkozások (mélyen bevágott, egyenes vonalvezetésű trapézmedrek).

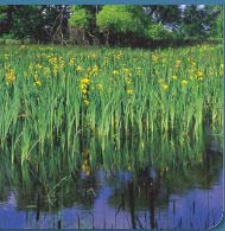

Jelentős vízgazdálkodási problémák/VII.

Felszín alatti vizek

2. Nitrát- és ammónium-szennyezésekkel kapcsolatos problémák

- A talajvíz szennyeződött, melynek főbb okai: a szennyvízcsatornázás hiánya, az állattartás, felelőtlen műtrágyázás, vízöblítéses technológiával működő állattartó telepek trágyalé tározói, szennyvízzel öntözött földterületek.
- A rétegvizek szennyeződéséhez nagyban hozzájárulnak a mezőgazdasági célú öntöző kutak

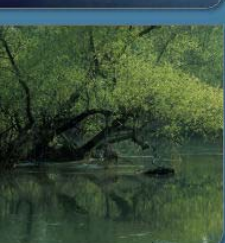

Jelentős vízgazdálkodási problémák/VIII.

Felszín alatti vizek

3. Egyéb vízminőségi problémák

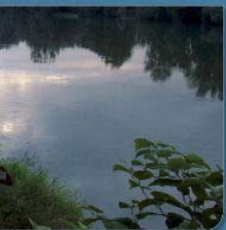
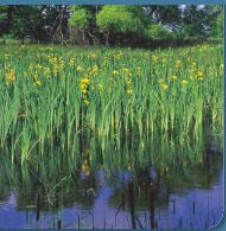
- Rétegeredetű vízminőségi komponensek: arzén, ammónium, nitrát, nitrit, bór, fluorid.
- Egyéb veszélyes anyagok: növényvédőszer maradékok, olaj, szénhidrogén és szervesanyag, valamint nehézfém szennyezések.

Jelentős vízgazdálkodási problémák/IX.

Erősen módosított és mesterséges felszíni víztestek

- Egy természetes módon létrejött víztestet (vízfolyást vagy állóvizet) akkor tekintünk erősen módosítottnak, ha annak természetes jellegét az emberi tevékenység által okozott hatások (pl. mederszabályozás, töltésezés, duzzasztás) olyan mértékben megváltoztatták, hogy a jó ökológiai állapot nem érhető el anélkül, hogy ezeknek a hatásoknak a megszüntetése során valamilyen jelentős emberi igény kielégítése ne sérülne, vagy helyettesítése ne jelentene aránytalan terheket a társadalom számára.
- Ezeknél a víztesteknél nem a jó ökológiai állapot, hanem a jó ökológiai potenciál elérése lesz a cél.

Jelentős vízgazdálkodási problémák/X.

Erősen módosított és mesterséges víztestek

Módosítottság/létrehozás oka

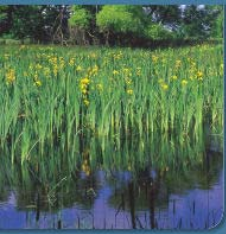
1) Állapotértékelés alapján erősen módosított kategóriába sorolt

Berettyó

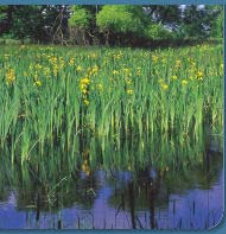
Árvízvédelem

Ér-főcsatorna
Fülöpi ér
Kállói ér
Kati- és Gúti ér
Kis-Körös-főcsatorna és mellékvízfolyásai
Kutas-főcsatorna
Létai-ér
Nagy-ér felső, Nagy-éralsó
Penészleki-I.-csatorna
Pércsi ér
Villongó csatorna

Belvízvédelem

Berettyó bal part

Jelentős vízgazdálkodási problémák/XI.

Erősen módosított és mesterséges víztestek

Módosítottság/létrehozás oka

2) Az állapotértékelés alapján bizonytalan, hogy erősen módosítottá nyilvánítsák-e

3) Mesterséges víztestek

Szeghalmi-főcsatorna

Belvízvédelem, öntözés

Kutas-főcsatorna

Belvízvédelem

Létai-ér

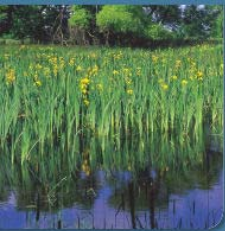
Nagy-ér felső

Nagy-éralsó

Penészleki-I.-csatorna

Pércsi ér

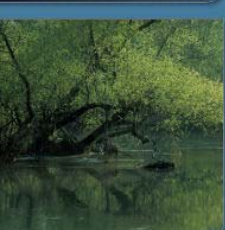
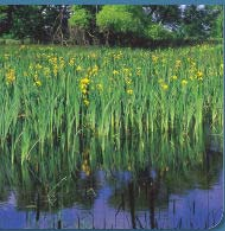
Villongó csatorna

Penészleki-I. csatorna

A vizek jelenlegi állapota

Vízfolyások - 15 db, ebből 1 természetes, 1, mesterséges, 13 pedig erősen módosított kategóriába tartozik.

Ökológiai állapot/potenciál szerint 3db jó, 13 nem éri el a jó állapotot.

Kémiai állapot szerint 11 db jó, 1 db nem éri el a jó állapotot, adathiány miatt nem dönthető el 3.

Állóvizek – összesen 7 db, mesterséges

Ökológiailag 1 jó állapotú, 1 nem éri el a jó állapotot, 5 víztest esetében adathiány miatt nem dönthető el.

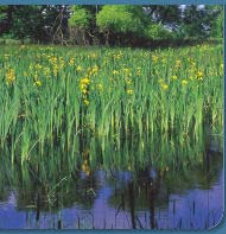
Kémiai állapotuk fentiekhez hasonlóan jellemezhető.

Felszín alatti vizek – összesen 8 db

Mennyiségi állapot szerint 4 jó, 4 nem éri el a jó állapotot

Kémiai állapot szerint 4 jó, 4 nem éri el a jó állapotot.

Nagy-ér alsó

Célkitűzések és mentességek/I.

	Jelenlegi jó állapot/ potenciál fenntartása	Jó állapot/ potenciál elérése		
		2015-ig	2021-ig	2027-ig vagy később
<u>Vízfolyások, 15 db:</u>	2	7	6	-
Természetes 1 db	-	1	-	-
Erősen Módosított: 13	2	6	5	-
Mesterséges:1	-	-	1	-
<u>Állóvizek,7 db:</u>	1	2	3	1
Mesterséges 7db	1	3	2	1
<u>Felszín alatti vizek, 8 db</u>	4	-	-	4

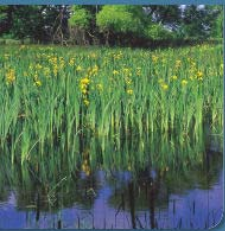
Célkitűzések és mentességek/II.

Az alegységen található 30 db víztest 13 %-a már jelenleg is jó állapotú, illetve erősen módosított, vagy mesterséges víztestek esetén eléri a jó potenciált. Ezek között egy felszín alatti és három felszíni víztest van.

Az alegységen 2015-ig jó állapotot vagy jó potenciált elérő felszíni víztestek az alábbiak:

- Kálló-ér
- Kati- és Gúti-ér
- Kutas-főcsatorna
- Létai-ér
- Nagy-ér felső
- Penészleki-I.-csatorna
- Kutas-, Ölyvös-, és Kődombszigeti-főcsatorna, Szöcsköd-Komádi-I-II-csatorna
- Fancsika-I. tározó
- Csökmői halastó

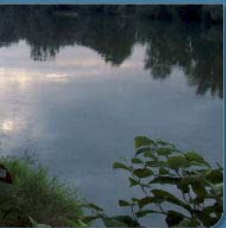
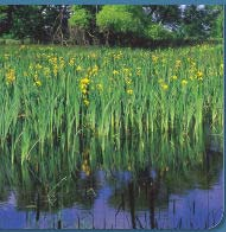
A többi víztest esetében a jó állapot/potenciál csak a következő 6-éves tervciklusokban érhető majd el (2021-es vagy 2027-es határidővel) - 17 db víztest (57%).

A 2015 utáni határidők és enyhébb célkitűzések okai

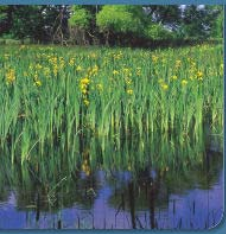
Az időbeni mentességek főbb okai:

- Legjellemzőbb természeti ok, a szükséges ökológiai helyreállítási idő hossza.
- Műszaki természetű gyakorlati vagy jogszabályi kényszerek.
- A legfontosabb ok általában gazdasági jellegű, korábbi határidőre történő intézkedés aránytalanul magas terheket ró a gazdaság, a társadalom és a nemzetgazdaság számára.

Főbb intézkedések csoportosítása

1. Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése
2. Egyéb szennyezésekkel kapcsolatos problémák megoldása
3. Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése
4. Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása
5. Megfelelő ivóvízminőséget biztosító intézkedések
6. Védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések
7. Átfogó, országos intézkedések

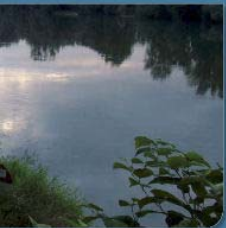
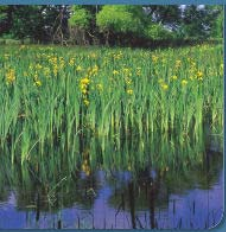
Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése

- 1.) Területi agrárintézkedések a tápanyagterhelés csökkentése érdekében
- 2.) Vízfolyások és állóvizek rehabilitációjának terhelés csökkentő hatása
- 3.) Csatornázás és szennyvízelhelyezés megoldása
- 4.) Települési eredetű szennyezések csökkentése, jó vízvédelmi gyakorlat megvalósítása
- 5.) A halastavi és a horgászati hasznosítás jó gyakorlata

Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése

- Az alegység területén a vízfolyások 15%-a, az állóvizek 14 %-a és a kapcsolódó felszín alatti víztestek közül 4 db nem éri el a tápanyag (szervesanyag) szempontjából a jó állapot követelményeit.
- A megoldást a vízgyűjtőn és a vízpartok közelében végzett mezőgazdasági termelésből, a kommunális szennyvíz és szennyvíziszap elhelyezéséből, a települések belterületéről, állattartótelepekről, hulladéklerakókból, halászati és horgászati hasznosítású állóvizekből származó nitrogén-, foszfor és szervesanyag terhelések csökkentése jelenti.

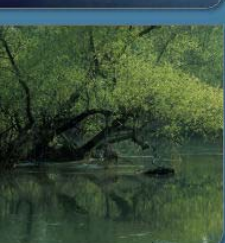

Területi agrárintézkedések

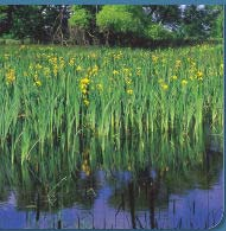
- A jelenleg is működő, országos Nitrát Akció-program keretében a jogszabályban kijelölt **nitrát-érzékeny területeken** a kötelezően alkalmazandó „jó mezőgazdasági gyakorlat” célja, hogy a vizek nitrát-koncentrációja 50 mg/l alatt legyen.

A források rendelkezésre állásától függő ütemezéssel az erózióvédelmet segítő, ill. a nitrát- és a belvíz-érzékeny területeken a szükséges művelési mód váltás, vagy művelési ág váltás **2027-ig megvalósítható**.

- A Nitrát Akció-program tartalmazza a „trágyázás jó mezőgazdasági gyakorlatát”, amelynek során a nitrát-érzékeny területeken lévő nagy létszámú állattartótelepek korszerűsítése folyamatosan zajlik (az UMVP keretében kap támogatást) és a program 2015 végéig teljesíthető.
- **A kisebb állattartótelepek** műszaki védelmének felülvizsgálatára hatásvizsgálati kötelezettség kiterjesztése szükséges, ennek alapján kell dönteni a 2015 utáni, további korszerűsítésekről és támogatásokról.
- A fenti intézkedések **megvalósítói a mezőgazdasági gazdálkodók**. Az agrár-környezetvédelmi (AKG) célkitűzések megvalósulását az állam pénzügyi támogatásokkal segíti elő, az **Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (UMVP)** keretében. Az intézkedési javaslatok megvalósítása az UMVP megfelelő módosítását igényli.

Csatornázás és szennyvízelhelyezés megoldása

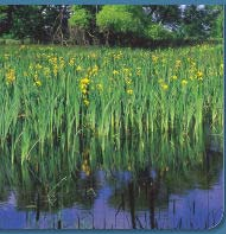

- A 48 településen 115 245 lakos érintett a szennyvíz-programmal. A lakosság 63 %-a közüzemi szennyvíztisztítóval már ellátott, de a teljes szennyvízcsatorna még nincs kiépítve. Közüzemi szennyvízelvezetéssel teljesen ellátott összesen 5 település (Ártánd - Biharkeresztes, Zsáka-Furta, Nyírlugos, Komádi).
- 2015-ig 4 db csatornázatlan településnek kell megoldania a teljes szennyvízkozművesítését. (Bagamér, Berekböszörmény, Csökmő, Konyár).
- Az alegységben a települések fele 2000 lakosegyenérték alatti.
- A 2000 lakosegyenérték alatti települések szennyvízkezelésének megoldására hivatott Egyedi Szennyvízkezelés Nemzeti Megvalósítási Program a Berettyó alegységen a szociális helyzet és a természeti adottságok miatt alkalmazhatatlannak, ill. nehezen végrehajthatónak tartjuk (Nyírség területe sérülékeny, a Körös-völgy agyagos feltalajú).

Települési eredetű szennyezések csökkentése, jó vízvédelmi gyakorlat megvalósítása/l.

2015-ig megvalósuló intézkedések

- Az új hulladéklerakókat megfelelő műszaki védelemmel kell ellátni, a *régi felhagyott lerakó helyek rekultivációja* pedig folyamatosan megoldandó, nagy költségigényű feladat. Általánosan – a víztestek állapotától függetlenül - alkalmazott intézkedés

Települési eredetű szennyezések csökkentése, jó vízvédelmi gyakorlat megvalósítása/II.

2015 utáni feladatok

- A belterületi csapadékvíz rendezett elvezetése.
- Belterületi diffúz szennyezések csökkentése.

Jövőbeni szabályozási és finanszírozási javaslatok:

- Kiemelt feladat a belterületi csapadékvíz-elvezetés szabályozása, programjának megalkotása és a megfelelő ösztönzési rendszer alkalmazása.
- A teljes körű „jó belterületi (vízvédelmi) gyakorlat” megalkotására önkormányzati kötelezés (és tartalmára vonatkozó szabályok) megalkotása.
- A hazai költségvetés EU hozzájárulással pénzügyi ösztönzést biztosít az önkormányzatok számára a szükséges beruházások megvalósítására (**KEOP, ROP-ok**).

A halastavi és a horgászati hasznosítás jó gyakorlata

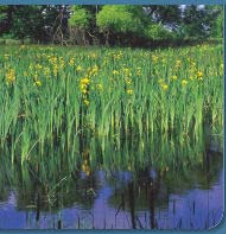
„Jó halgazdasági gyakorlatot” kidolgozása és alkalmazása, amely a halgazdálkodás szempontjai mellett figyelembe veszi a tározó alatti vízfolyás-szakasz ökológiai és vízminőségi igényeit.

A terheléscsökkentő beruházások megvalósítása a támogatások, illetve a vízhasználók teherviselő képességének függvénye, emiatt a megvalósítás áthúzódhat 2015 utánra is.

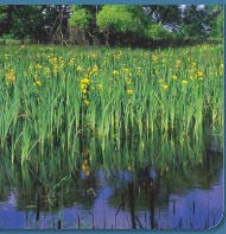
Egyéb szennyezésekkel kapcsolatos problémák megoldása

- 1.) Ipari szennyvízkibocsátásokból származó terhelések csökkentése
- 2.) Termásvíz bevezetések korlátozása
- 3.) Utak, vasutak csapadékvíz-elvezetése
- 4.) Felszín alatti vizeket veszélyeztető, ipari és mezőgazdasági eredetű szennyezett területek feltárása, kármentesítése

Termálvíz bevezetések korlátozása

- A termálvíz használtvízként befogadóba történő bevezetését csak folyamatos méréssel ellenőrzötten szabad engedélyezni.
- A termálvíz felhasználásának korlátozása szükséges a termálvíz készlet pazarló használatának kizárása céljából..
- Berettyóújfalu és Komádi, az időszakos betározás módszerével oldja meg az öntözési időszakban a magas sótartalmú használtvíz visszatartását.
- A megfelelő hígítási arány biztosítása érdekében szükséges lenne a befogadóba történő bevezetés intenzitásának folyamatos figyelemmel kísérése.
- Monitoring fejlesztés!

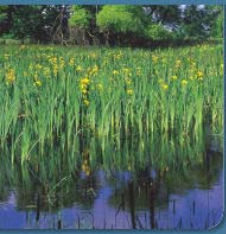
Utak, vasutak csapadékvíz-elvezetése

Az intézkedések célja a közlekedési út felületéről a csapadékvízzel lemosódó **mikroszennyezők megfelelő összegyűjtése és kezelése**, szükség esetén a befogadóba történő bevezetés előtt szűrőmezős tisztítással

A jelenlegi hatósági szabályozáson túl 2015-ig külön intézkedést nem igényel, de monitoring szükséges.

Megvalósító, költségviselő:

- A közlekedési útvonalak kezelője az intézkedés megvalósítója és költségviselője egyaránt.

Felszín alatti vizeket veszélyeztető, ipari és mezőgazdasági eredetű szennyezett területek feltárása, kármentesítése

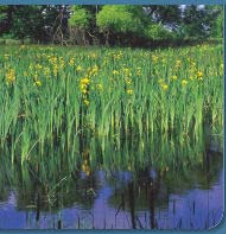
Az intézkedések célja a veszélyes anyagot gyártók vagy használók lehetséges szennyezéseinek megakadályozása, illetve a múltbéli környezeti szennyezések felszámolása.

- Az Országos Környezeti Kármentesítési Program keretében a feltárt szennyezések káros hatásainak csökkentése, illetve felszámolása folyik.
- Az intézkedést **a szennyezett területek tulajdonosa, kezelője** valósítja meg. Az állami és önkormányzati felelősségi körbe tartozó szennyezések felszámolására **a KEOP** biztosít forrásokat.
- A nem megfelelő kútkiképzéssel kialakított kutak a szennyezés leszivárgását és a rétegek áthatását eredményezhetik, a vízminőség romlásával, a vízbázis és a vízáadó rétegek elszennyezésével, ezért biztosítani kell ezek visszaszorítását.

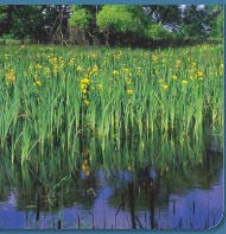
Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése (Hidromorfológiai problémák megoldása)

- 1.) Kis és közepes vízfolyások rehabilitációja, indokolt esetben erősen módosított állapotuk fenntartása
- 2.) Nagy folyók szabályozottságának csökkentése, a hullámtéri és a mentett oldali hatások csökkentése, a duzzasztott vagy eltereléssel befolyásolt szakaszok erősen módosított jellegének fenntartása
- 3.) Csatornák rekonstrukciója
- 4.) Állóvizek parti sávjának és medrének rehabilitációja
- 5.) Eróziócsökkentés és vízvisszatartás
- 6.) Egyedi intézkedések

Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése (Hidromorfológiai problémák megoldása)

- A tervezési alegység mintegy 20 vízfolyásának medre szabályozott.
- Az Ölyvös – Kődombszigeti főcsatorna kivételével az ár- és belvízvédelmi beavatkozások miatt **erősen módosítottak** is tekinthetők.
- A medrek és környezetük ökológiai állapotának javítása a vízgyűjtő-gazdálkodási terv egyik fontos célkitűzése.

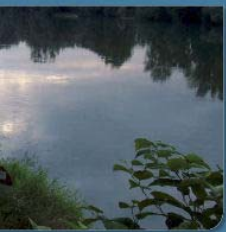
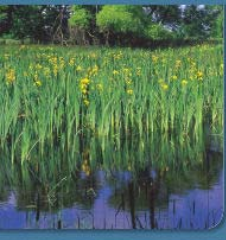

Kis és közepes vízfolyások rehabilitációja

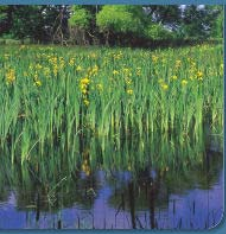
- A vízfolyás rehabilitáció fontos eleme a megfelelő szélességű hullámtér, vagy a nyílt ártér létrehozása,
- Az ártéri/illetve **hullámtéri gazdálkodás** megfelelő gyakorlata, puffersáv/védősáv kialakítása,
- A növényzónák közül kiemelkedően fontos a partmenti védőerdő sáv,
- Feliszapolódott medrek esetében az **üledék egyszeri eltávolítása** (vízfolyásokon a rendszeres kotrási munkálatokon felül!).

A megvalósítás 2013-tól, az ÚMVP támogatási rendszer módosítása után lehetséges., tehát reálisan 2015 utánra tervezhető. A kötelező földhasználat-váltáshoz ÚMVP kompenzációs forrásokat szükséges biztosítani. A kisajátítás egyéb forrásból fedezhető.

Az intézkedések megvalósítója **a vízfolyások tulajdonosa, kezelője**. Egyes projektek megvalósítására a ROP-okból támogatás szerezhető, illetve a természetvédelmi célú projektek a KEOP-ból támogathatók.

Nagy folyók szabályozottságának csökkentése... erősen módosított állapot fenntartása

- A Berettyó esetében a szabályozottság teljes megszüntetése irreális.
- A folyók szabályozottságát korábban kiváltó árvízvédelem továbbra is elsődleges szempont, azonban **az árvízi kockázatok kezelésére összetettebb, rugalmasabb módszereket kell alkalmazni**, figyelembe véve a folyók ökológiai állapotából adódó követelményeket is.
- A **hullámtéren speciális gazdálkodási formákat** lehet csak alkalmazni.
- A nem megfelelő vízellátottságú hullámtéri **holtágak és mellékágak rendszeres vízpótlásáról**
- A készülő **árvízi kockázati tervekben** veszik a VKI előírásait, az ökológiai szempontokat figyelembe vevő megoldásokat kell alkalmazni.

Az intézkedéseket a *kezeléssel megbízott környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságok* valósítják meg, központi költségvetési forrásból

Mesterséges csatornák rekonstrukciója

A területen megtalálható mesterséges csatornákra jellemző, hogy medrük rendezett, ökológiai állapotuk gyenge, hiányoznak a növényzónák, a meder sem kereszt- sem hosszirányban nem eléggé változatos.

- A nagymértékű felszíni és felszín alatti vízhiány miatt a jövőben több mesterséges vízrendszert kell kiépíteni, oly módon, hogy kedvező ökológiai állapotuk is kialakulhasson.
- A csatorna funkcióját (belvízlevezetés, öntözés, mindkettő) nem zavaró, reálisan megvalósítható állapotjavító intézkedések javasolhatók.

Az intézkedés megvalósítója a csatorna tulajdonosa, kezelője (állam, környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság, vízgazdálkodási társulatok). A síkvidéki vízrendezés megvalósulását jelenleg állami támogatások ösztönzik (ROP-ok, ÚMVP), azonban ezek egyelőre nem VKI konformak.

Állóvizek parti sávjának és medrének rehabilitációja

Az alegységen jellemző ökológiai és extenzív haltenyésztés funkciójú tavak, tórendszerek

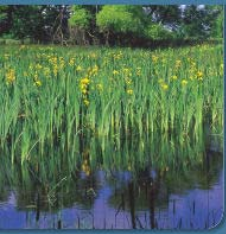
Tervezett intézkedések:

- A földhasználati viszonyok átalakítása , partmenti puffersáv (erdősáv és/vagy füves növényzónák) kialakítása.

Természetes vizek, horgásztavak

Tervezett intézkedések:

- Üledék egyszeri eltávolítása (vízminőség javító kotrás) és kezelése.

Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása/I.

1.) Fenntartható felszín alatti vízhasználatok megvalósítása igénybevételi határértékekre alapozva

- A vízkivételek nagyobbak, mint a hasznosítható készlet. Igénybevételi határértékeken keresztül történő engedélyezés.
- A hévízhasznosítások és –fejlesztések tervezésének szabályozása, ellenőrzése szükséges. (Használt vizek visszasajtolása, monitoring.)

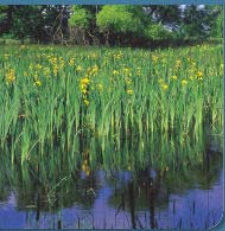
Az intézkedések bevezethetők 2012-ig, a felszín alatti vizek állapotára gyakorolt hatásuk azonban jóval 2015 után fog jelentkezni.)

Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása/II.

2.)Fenntartható felszíni vízhasználatok megvalósítása a mederben hagyandó vízhozam figyelembevételével

- A fenntartható – az ökológiai szempontok figyelembevételével becsült – mederben hagyandó vízhozam, és az ennek alapján becsült felszíni hasznosítható vízkészlet a vízjogi engedélyezés alapja.
- **A tározókat** úgy kell üzemeltetni, hogy azok biztosítsák az alvízi szakaszok vízigényét, különösen a kisvízi időszakokban
- A tározók üzemeltetését az új előírások szerint kell végrehajtani.

Megfelelő ivóvízminőséget biztosító intézkedések

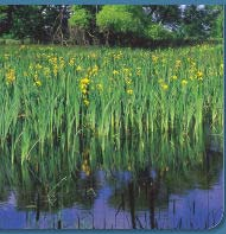
1. Ivóvízminőség-javító program végrehajtása

A távlati cél az, hogy 2013-ig az egész ország közüzemi vízellátásában felszámoljuk az egészséget befolyásoló valamennyi ivóvízminőségi problémát.

2. Ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása

Az ivóvízbázis-védelmi intézkedés célja az ivóvíz termelés céljára kiépített vízművek környezetében és a jövőbeni emberi fogyasztásra szánt vízbázisok területén:

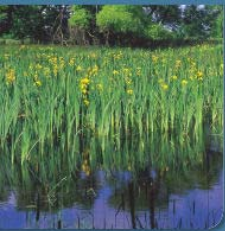
- a jelenlegi állapot feltárása (diagnosztikai fázis),
- az emberi tevékenységből származó szennyezések megelőzése,
- a természetes, jó vízminőség hosszú távú megőrzése.

Ivóvízminőség-javító program végrehajtása

Az Ivóvízminőség-javító programmal a vízgyűjtő területen a Berettyói alegységben 49 településből 31-nél szükséges az ivóvízminőség javítás

- Az I. ütemben 4 településen (Csökmő, Darvas, Nyíradony, Pocsaj,) uniós támogatással már megkezdett ivóvízminőség javító beruházások megvalósítása folyamatban van a hálózati rekonstrukció, valamint az önálló vízmű fejlesztések vonatkozásában.
- A II. ütemben a fennmaradó településekre kidolgozott változatok alapján több önkormányzat visszalépett a szakmailag legalkalmasabbnak tartott változat megvalósításától.

Ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása/I.

Lezárult diagnosztikák:

- Létavértes, Nyíradony-Tamási puszta, Vámospércs, Nyíracsad, Nyírmártonfalva vízbázis diagnosztikai munkái.
- INTERREG forrásból további 8 vízbázis diagnosztikája és védőidomának kijelölése történt meg.

Folyamatban van: Biharkeresztes, Komádi, Berekböszörmény vízmű vízbázisvédelmi diagnosztikája.

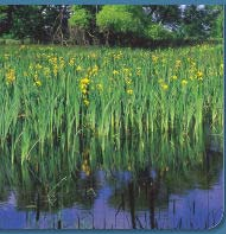
Még nem kezdődtek el a munkálatok: 12 vízbázisnál.

Kijelölésre került újabb sérülékeny vízbázisok: 25 db.

Átfogó, országos intézkedések

1. Vizsgálatok (környezeti hatásvizsgálatok) módosítása, a terv szempontrendszerre is jelenjen meg
2. Engedélyezési eljárások fejlesztése
3. Monitoring fejlesztése
4. Információk biztosítása, nyilvánosság
5. Költségmegtérülés elvének érvényesítése
6. Képességfejlesztés (K+F, szakemberképzés stb.)

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Legfontosabb kérdések a résztvevők felé

1. Egyetért-e a javasolt célokkal, intézkedésekkel, koncepciókkal?
Ha nem, mi az, amit módosítana?
2. A javasolt intézkedések közül melyeket tartja reálisan megvalósíthatónak 2015-ig, és melyeket 2021-ig, illetve 2027-ig?
3. Az Ön szervezete milyen szerepet tud vállalni a tervezett intézkedések megvalósításában, a vizek állapotának javításában?
4. Amennyiben egy tervezett intézkedés az Ön által képviselt szervezet számára ebben a formában nem támogatható, mi ennek az oka, és lát-e olyan kompromisszumot, amely a szervezet részére még elfogadható, miközben a vizek állapota is javítható?

